

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۳/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی استفاده از شبکه بیزین در اثر گذاری سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام

ایمان شریفی^۱، فرزاد پیروی^۲

۱- کارشناسی ارشد در رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت

۲- استادیار رشته مهندسی کامپیوتر دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت

چکیده

دانش اساساً به وسیله انسان‌ها خلق می‌شود و تلفیقی از درک و تفکر با استفاده از اطلاعات است، در حالی که اطلاعات، مجموعه‌ای از داده‌های پردازش شده در زمینه‌ای خاص است. در این مقاله یادگیری طبقه‌بندی‌ها بر اساس شبکه‌های بیزین بیان شد. طبقه‌بندی مشخص کردن برجسب کلاس برای نمونه‌ها بر اساس مجموعه‌ای از ویژگی‌ها است. ما الگوریتم‌هایی را برای یادگیری ۴ نوع از طبقه‌بندی‌های شبکه بیزین بررسی شد. طبقه‌بندی‌هایی که برای یادگیری از الگوریتم‌هایی بر اساس CL(Conditional Dependency) استفاده می‌کنند، قابل رقابت با بهترین طبقه‌بندی‌های شناخته شده هستند. زمان محاسباتی برای یادگیری و استفاده از این نوع طبقه‌بندی‌ها نسبتاً کم است و سزاوار توجه بیشتر در داده‌کاوی و یادگیری ماشین است. همچنین ساختار جدیدی به نام Partial Bayesian Network را بیان شد که مقایسه‌کارایی PBN با TAN و Naive-Bayer نشان می‌دهد. برای انجام این آزمایش‌ها از شبکه ASIA، [ALARM-ICU] و INSURANCE استفاده کرده ایم. کلیه شبیه‌سازی‌ها در Matlab صورت گرفته است.

کلمات کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، اینستاگرام، دانش، فناوری اطلاعات

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

مقدمه

در دنیای کنونی، آن چیزی که برای ادامه حیات سازمان ها و موفقیت در رقابت های اقتصادی لازم است دانش است نه اطلاعات. زیرا اطلاعات به وفور در اطراف وجود دارد، اما اطلاعاتی که به دانش تبدیل شده است، از آنجا که سازمان یافته و پردازش شده است، به منظور رفع یک منظور خاص به کار می رود [۱]. اندیشمندان عرصه مدیریت دانش بر این باورند که شعار «دانش، قدرت است»، اکنون به صورت «اشتراک دانش، قدرت است» درآمده است. اشتراک دانش به معنی در دسترس گذاشتن اطلاعات و دانش جهت استفاده تک تک افراد است [۲]. در مسیر اشتراک دانش در دنیای امروز، فناوری نقش بسزایی ایفا می کند. رصد تحولات عرصه دانش نشان می دهد که شبکه های اجتماعی به عنوان ابزار قدرتمندی برای اشتراک دانش افراد و به تبع آن یادگیری در فضای مجازی می باشند. افراد در شبکه های اجتماعی حول محور همکاری و مشارکت حضور پیدا می کنند و با عضویت در آن که با دلایل شخصی یا حرفه ای است با دیگران ارتباط برقرار می کنند. شبکه های اجتماعی را می توان جوامع اینترنتی عضو محوری دانست که از تمام امکانات برای پرورش اجتماعی شدن و وابسته شدن کاربران به همدیگر استفاده می کند و بر میزان اجتماعی شدن کاربران تأثیر می گذارد.

در زمینه ارتباط بین شبکه های اجتماعی و اشتراک دانش تاکنون پژوهش هایی انجام شده است. بهزادی و سنجی (۱۳۸۹) [۳] میزان دسترس پذیری، خلق، و اشاعه دانش را در پورتال های وزارتخانه های جمهوری اسلامی ایران بررسی کردند و نشان دادند که دسترس پذیری دانش ۲۶/۴ درصد، خلق دانش ۳۰ درصد، و اشاعه دانش ۲۲ درصد خدمات را پوشش داده است. همچنین، رتبه بندی میزان رعایت معیارهای مورد بررسی نشان داد که در زمینه دسترس پذیر کردن دانش، وزارتخانه های ارتباطات و صنایع و معادن در زمینه خلق دانش، وزارتخانه های اقتصاد، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و صنایع و معادن؛ و در زمینه اشاعه دانش، وزارت اقتصاد با بیشترین میزان رعایت معیارهای مورد بررسی (۴۱ درصد) رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. قلیجان (۱۳۸۸) [۴] در پژوهشی بررسی نقش شبکه اجتماعی شکل گرفته در میان کارکنان شرکت مخابرات شیراز را به منظور اشتراک دانش بررسی کرد. براساس نتایج حاصل، بسیاری از کارکنان برای کسب اطلاع یا اطلاع رسانی درباره چگونگی انجام کارها هیچگونه ارتباطی با دیگران نداشتند. اگرچه تراکم پایین نشانه ای از ضعف ارتباطات بود، اما با توجه به بزرگی شبکه، ضرورتی برای ارتباط همه کارکنان نیز وجود نداشت. عنبری و همکاران (۱۳۹۳) [۵] به بررسی نقش شبکه های اجتماعی تخصصی وبی فارسی در اشتراک دانش پرداختند. آن ها به دنبال این بودند که بدانند از نظر کاربران فعال در این شبکه ها نقش این فناوری در روند اشتراک دانش میان آن ها چگونه و تا چه حد اثرگذار بوده است و کدامیک از ابزارهای شبکه های اجتماعی تخصصی فارسی برای اشتراک دانش بیشتر در معرض استفاده کاربران قرار دارند. مهم ترین یافته های آن ها را در پاسخ به دلایل عضویت کاربران، آشنایی با سایر فعالان و متخصصان و پرمخاطب ترین بخش ها نیز، پروفایل ها تشکیل می دادند. اناری و همکاران (۱۳۹۱) [۶] نیز به بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه های اجتماعی در به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان پرداختند. یافته های آن ها نشان داد که میزان استفاده کتابداران دانشگاه اصفهان از ابزارهای شبکه های اجتماعی در روند به اشتراک گذاری دانش روبه پایین ارزیابی شده است. همچنین، از میان ابزارهای شبکه های اجتماعی، ابزارهای ویکی بیشترین و ابزارهای میکرو بلاگینگ کمترین میزان استفاده را در روند به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران این دانشگاه به خود اختصاص داده است. افجه و همکاران [۷] در پژوهشی به بررسی الگوی رفتار اشتراک دانش در شبکه اجتماعی پرداختند. یافته های آن ها نشان داد که به ترتیب عوامل گروهی، عوامل فردی و عوامل محیطی بر اشتراک دانش دانشجویان در شبکه اجتماعی دانشگاهی اثرگذار است. همچنین از میان عوامل گروهی: ارتباطات، از میان عوامل فردی:

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

نگرش به منظور اشتراک دانش و از میان عوامل محیطی عامل محیط فرهنگی بیشترین تأثیرات را بر رفتار اشتراک دانش دانشجویان در شبکه اجتماعی دانشگاه تهران داشته است.

مواد و روش

روش پژوهش حاضر پیمایشی تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش شامل کاربران فعال مراجعه کننده به شبکه اجتماعی اینستاگرام در سطوح مختلف از تحصیلات است. کاربران فعال در این پژوهش به کاربرانی اطلاق می‌گردد که در این شبکه اجتماعی پروفایل شخصی خود را داشته و حداقل هفته ای یکبار به پروفایل خود سرکشی می‌کنند.

- شبکه بیزین

شبکه بیزین یک مدل گرافیکی احتمالاتی است که مجموع های از متغیرها و احتمالات مربوط به هر کدام را نشان میدهد. این شبکه یک گراف مستقیم و غیرچرخه ای است که در آن گره ها در حکم متغیرهای مسأله هستند. شبکه های بیزین محدودیتی در نمایاندن متغیرهای تصادفی ندارند ساختار یک شبکه بیزین در واقع یک نمایش گرافیکی از اثرات متقابل متغیرهایی است که باید مدل شوند و علاوه بر این که کیفیت رابطه بین متغیرهای مسأله را نشان می دهد، کمیت ارتباط بین این متغیرها را نیز به نمایش می گذارد که به صورت عددی از توزیع احتمال مشترک آن ها استفاده میکند. این روش بر مبنای محاسبات احتمالات وابسته یا قانون بیز می باشد. یک شبکه بیزی را میتوان اینگونه تعریف کرد: تعدادی گره که نشاندهنده آن دسته از متغیرهای تصادفی هستند که با یکدیگر در تعامل می باشند. این برهم کنش، به وسیله ایجاد ارتباط بین گره ها ایجاد می شود.

شبکه بیزین نوعی مدل گرافیکی احتمالاتی بین متغیرهایی است که به صورت گراف مستقیم و بدون چرخه در ارتباط اند. مبنای این روش، احتمالات وابسته (تئوری بیز) است که توماس بیز در قرن هجده بنا گذاشته است. شبکه های بیزین امکان محاسبات روبه جلو و روبه عقب را برای تحلیل گر ایجاد می کنند. درواقع، نه تنها از تجمیع وضعیت پارامترهای علت می -توان به وضعیت معلول رسید، بلکه در این روش با در اختیار داشتن وضعیت معلول یا همان پارامتر پیش بینی شده، با فرآیند بازگشت به عقب، امکان محاسبه وضعیت عوامل تأثیرگذار وجود دارد. به بیان دیگر، می توان تعیین کرد که میزان تأثیرگذاری هر عامل بر خروجی نهایی چقدر خواهد بود. استفاده از شبکه بیزین باتوجه به رویکرد احتمالات برای مدل سازی عدم قطعیت کاربرد قوی دارد. شبکه بیزین از مجموعه گره های متصل به هم تشکیل شده است که دو حالت وقوع و عدم وقوع هر فرآیند را بررسی می کنند. شبکه بیزین در دهه اخیر در مطالعات مختلف به دلیل سرعت زیاد، نمایش گرافیکی، قرار نداشتن حداقلی برای داده ها، سادگی در به کارگیری، ترکیب منابع مختلف داده و مدیریت عدم قطعیت ها، رشد روزافزونی داشته است. بنابراین در این پژوهش نیز باتوجه به خصوصیات مناسب شبکه های بیزین ما سعی نمودیم از این روش در تحلیل داده های جمع آوری شده از جامعه آماری که تعداد مشخصی از کاربران فعال در شبکه اجتماعی اینستاگرام می باشند، استفاده نماییم. در این روش پس از جمع آوری اطلاعات از افراد مشخص شده به عنوان جامعه آماری ابتدا شبکه مورد نظر از گره ها و احتمالات متناظر تشکیل می گردد و سپس با توجه به خصوصیات مسئله و نیز شبکه حاصل، از بین الگوریتم های موجود برای آموزش شبکه های بیزین مناسب ترین الگوریتم انتخاب و شبکه آموزش می بیند. در نهایت با

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

بررسی احتمالات و ساختار حاصل، تأثیر عامل میزان تحصیلات افراد بر میزان تمایل آن‌ها به اشتراک دانش در شبکه اجتماعی اینستاگرام بررسی شده و نتایج حاصله جمع بندی خواهد گردید.

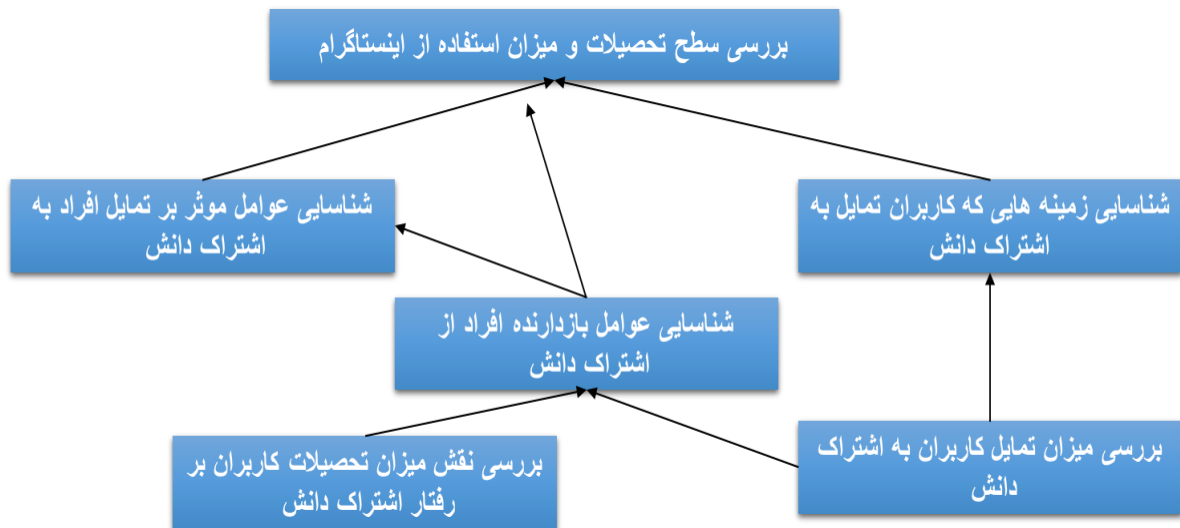
یافته ها

در این بخش یادگیری طبقه بندی‌ها بر اساس شبکه های بیزین را نشان می‌دهد. طبقه بندی مشخص کردن برچسب کلاس برای نمونه‌ها بر اساس مجموعه ای از ویژگی‌ها است. ما الگوریتم‌هایی را برای یادگیری ۴ نوع از طبقه بندی‌های شبکه بیزین بیان می‌کنیم. طبقه بندی‌هایی که برای یادگیری از الگوریتم‌هایی بر اساس CL(Conditional Dependency) استفاده می‌کنند، قابل رقابت با بهترین طبقه بندی‌های شناخته شده هستند. زمان محاسباتی برای یادگیری و استفاده از این نوع طبقه بندی‌ها نسبتاً کم است و سزاوار توجه بیشتر در داده کاوی و یادگیری ماشین است. همچنین ساختار جدیدی به نام Partial Bayesian Network را بیان می‌کنیم که مقایسه کارایی PBN با TAN و Naive-Bayer نشان می‌دهد.

شبکه‌های بیزین در زمینه استدلال احتمالی به طور گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرند و به درخت متصل بر روی احتمالات استدلال شده تبدیل می‌شوند. شبکه‌های بیزین به تجزیه زیرگراف اصلی ماکزیمم درخت متصل تبدیل می‌شوند و بیشتر از درخت‌های متصل کاربرد دارند. شبکه بیزین عموماً به صورت آشکار با مقادیر اولیه قابل قبول و روابط ما بین متغیرها توزیع می‌شود. در مسائل دنیای واقعی بسیار کاربرد دارند. در چندین سال پیش شبکه‌های بیزین توسط افراد مورد توجه قرار گرفتند و به عنوان گروه‌های زیست‌شناسی در روش‌های شبکه‌های ژنی توسط افرادی به کار گرفته شدند. شبکه بیزین یک مدل گرافیکی برای نمایش احتمالات مابین متغیرهای مورد نظر می‌باشد. از طرفی شبکه‌های بیزین روشی برای نمایش توزیع احتمالی پیوسته بزرگ به صورت نمایی و روش فشرده می‌باشند که اجازه محاسبات احتمالی به طور مؤثر را می‌دهند. آنها از ساختار مدل گرافیکی برای ضوابط مستقل مابین متغیرهای تصادفی استفاده می‌کنند. شبکه‌های بیزین اغلب برای شرایط مدل احتمالی استفاده می‌شوند و به استدلال‌های تحت شرایط نامشخص (احتمالی، عدم قطعیت) کمک می‌کنند. این شبکه شامل بخش کیفی (مدل ساختاری) است که نمایش بصری از فعل و انفعالات در میان متغیرها و بخش کمی (مجموعه‌ای از مشخصات احتمال محلی) را فراهم می‌کند، که مجاز به استنتاج احتمالات و اندازه‌گیری عددی است که متغیرها یا مجموعه‌ای از متغیرها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بخش کیفی به صورت توزیع احتمالی پیوسته که منحصر به فرد می‌باشد بر روی کلیه متغیرها تعریف می‌شود.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

نمودار ۱ تأثیرات میزان استفاده از اینستاگرام

- مشخصات آماری زمان های روزانه

میزان استفاده گروهی افراد در شبکه با توجه به تمایلات نهفته آنان جهت انتشار دانش خود در شبکه اجتماعی اینستاگرام:

جدول ۱ مشخصات آماری زمان های روزانه

T^m	مشخصات آماری
۱۰۸۴۷	میانگین
۶۵۸۲,۲۳	واریانس
۸۳۲,۴۱	انحراف معیار
۲۰۴۹۴	حداقل
۰,۰۰	حداکثر

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

- توابع کرنل

تابع کرنلی را انتخاب نمود که توانایی برای ورودی های مساله را داشته باشد. در کرنل چندجمله ای عمل چهار نوع کرنل خطی، کرنل تانژانت هیپربولیک و کرنل گوسی به کار گرفته می شوند. در جدول ۲ معادلات برخی از کرنل های رایج ارائه شده اند.

جدول ۲ توابع کرنل

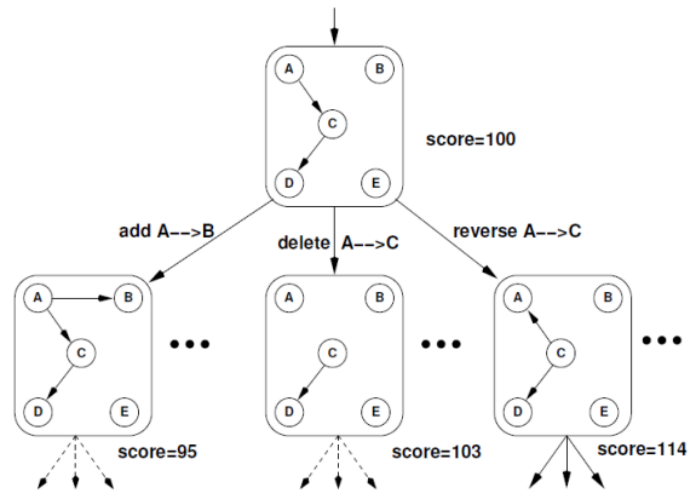
نوع تابع	تابع
خطی	$K(x_i, x_j) = x_i^T \cdot x_j$
چند جمله ای	$K(x_i, x_j) = (Y x_i^T \cdot x_j + c)^d$
تانژانت هیپربولیک	$K(x_i, x_j) = \tanh(Y x_i^T \cdot x_j + c)$
RBF	$K(x_i, x_j) = \exp(-Y x_i^T \cdot x_j + c)^2$

- شبکه و به دست آوردن رابطه بین داده ها

پس از تشکیل چارچوب و تعریف مدل، نوبت به آموزش شبکه ساخته شده میرسد. در این مرحله با استفاده از الگوهای مختلف ورودی (الگوهای ارائه شده در جدول ۳) سعی در ایجاد ارتباط بین داده ها داشته و شکل ریاضی این ارتباط را به دست می آورد. حال با رابطه ریاضی موجود می توان داده مصنوعی تولید کرده و عملکرد مدل را مورد ارزیابی قرار داد.

۱- جست و جوی حریمانه

جست و جوی حریمانه مشهورترین هیوریستیک بهینه سازی است که با یک گراف اولیه شروع می کند. بر اساس یک همسایگی تعریف شده امتیازات هر گراف را در این همسایگی محاسبه می کند. سپس گرافی در همسایگی را که بیشینه امتیاز را کسب کند به عنوان گراف بعدی برای جست و جوی مرحله بعد انتخاب میکند.

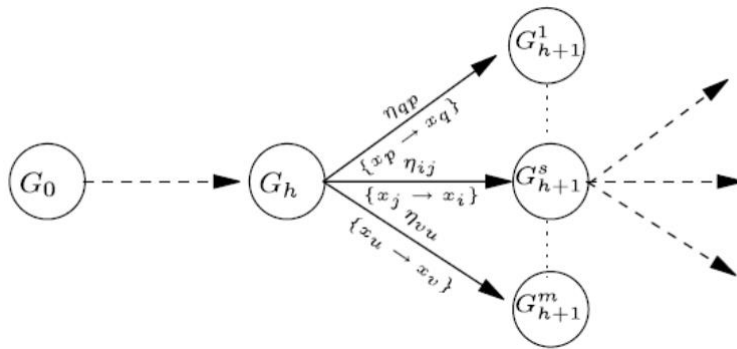

نمودار ۲ فرایند جست و جوی مورد استفاده توسط الگوریتم جست و جوی تپه‌نوردی

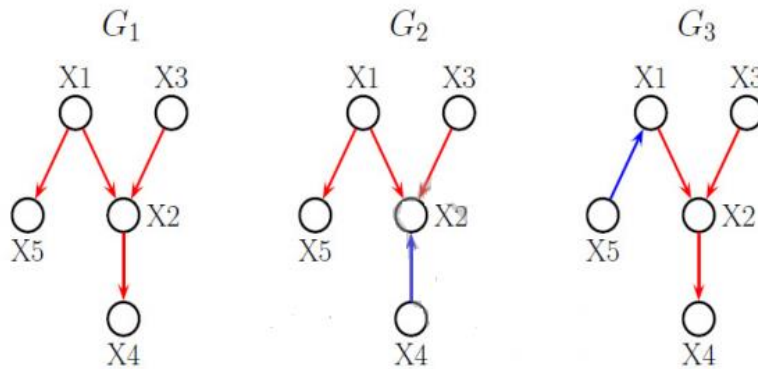
در شبکه‌های بیزی مجموعه همسایگی را می‌توان مجموعه گراف‌هایی تعریف کرد که با گراف فعلی در کم یا زیاد شدن یک یال یا تغییر جهت یک یال تفاوت دارند. ما در بخش شبیه‌سازی‌ها از نسخه‌هایی از GS، HC، GS و GS استفاده خواهیم کرد.

۲- الگوریتم B

الگوریتم B یک روش ساخت شبکه بیزی به شیوه مکاشفه‌ای حریصانه است. که این روش با یک DAG خالی شروع میکند (یک شبکه فاقد یال). در هر گام یالی که بتواند بیشترین افزایش را در معیار امتیاز f ایجاد کند و موجب ایجاد حلقه در گراف نشود را به ساختار می‌افزاید. این الگوریتم تا زمانی که افزودن یک یال معتبر موجب افزایش در امتیاز نشود ادامه می‌یابد. این الگوریتم در زمره الگوریتم‌هایی است که فضای ساختارها را برای یافتن ساختار بهینه جست و جو می‌کنند. در الگوریتم پیشنهادی مسئله به شکل DAG‌هایی با n گره مدل شده $V \in x$ یک DAG با گره‌های G_h است. حالت مورچه به شکل تزایدی جواب را با شروع از یک گراف خالی $G \rightarrow x$ به حالت فعلی j با افزودن یال به دست می‌آید.

نمودار ۳ AntB نسخه تصادفی الگوریتم B بر اساس بهینه‌سازی کلونی مورچه

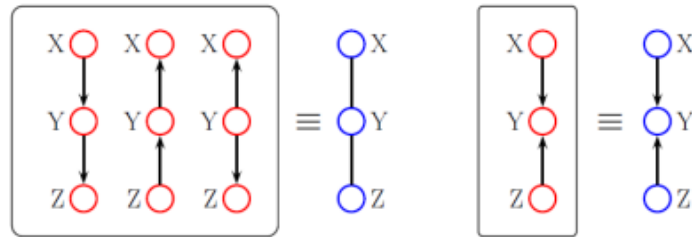

نمودار ۴ DAGهای ۱G و ۲G هم ارز مارکوفی هستند اما با ۲G هم ارز نیستند

۳- الگوریتم K2

ایده اصلی الگوریتم K2 بیشینه کردن احتمال ساختار بر اساس داده‌های موجود است. الگوریتم K2 احتمالاً یکی از بهترین الگوریتم‌هایی است که تاکنون برای یادگیری ساختار شبکه‌های بی‌زی ابداع شده است. این الگوریتم از یک معیار امتیازدهی بی‌زی استفاده می‌کند که توزیع احتمال توأم یک شبکه بی‌زی G و مجموعه نمونه داده‌های D را اندازه می‌گیرد. جزئیات مفصل این الگوریتم ارائه شده است.

نمودار ۵ نمایش DAG های هم ارز مارکوف به شکل PDAG

- الگوریتم پیشنهادی

در این قسمت به بررسی درستی عملکرد الگوریتم پیشنهادی در یافتن جایگشت بهینه‌ای که منجر به یک DAG سازگار با داده‌های نمونه با δ یک i بیشینه امتیاز گردد می‌پردازیم. برای این منظور فرض کنید d احتمال آن را نشان دهد که ساختار DAG القایی i جایگشت باشد و توسط این جایگشت بر اساس الگوریتم $2K$ بیشینه امتیاز را کسب کرده و احتمال بهینه نبودن ساختار i توسط محیط پاداش داده شود. القایی حاصل از جایگشت ایجاد شده توسط الگوریتم را نشان می‌دهد. ساختار کلی اثبات به این صورت است: در مرحله اول نشان می‌دهیم که احتمال انتخاب جایگشت بهینه (حاصل ضرب احتمال انتخاب اقدامها متناظر با عناصر جایگشت و تشکیل دهنده مسیر همیلتونی در گراف $eDLA$ برای مقادیر به اندازه کافی بزرگ از تکرار الگوریتم یک زیرمارتینگل است. در مرحله دوم کرانهایی برای این احتمال برقرار کرده و نشان می‌دهیم با انتخاب مقدار مناسب برای پارامتر نرخ یادگیری در توسط هر یک از آتاماتاها در ساختار $eDLA$ می‌توان این $I-LR$ الگوریتم کرانه را به اندازه دلخواه به مقدار ۱ نزدیک کرد. روش استفاده شده است.

- بررسی مقایسه‌ای

برای انجام این آزمایش‌ها از شبکه $ASIA$ ، $[ALARM-ICU]$ و $INSURANCE$ استفاده کرده ایم. کلیه شبیه‌سازی‌ها در $Matlab$ صورت گرفته است. فرایند انجام کار بدین صورت بوده است که از شبکه اصلی یک نمونه با تعداد مشخص گرفته شده است. بر اساس این نمونه مشخص و با استفاده از یک معیار امتیازدهی - که در آزمایش‌های این سری از معیار $K2$ استفاده شده است - فرایند جست و جو برای یافتن بهترین جایگشت توسط الگوریتم پیشنهادی صورت گرفته است. برای مقایسه از الگوریتم‌های gs ، hc و $gs2$ استفاده شده است.

در نخستین آزمایش از شبکه $ASIA$ استفاده شده است. این شبکه دارای ۸ گره و ۸ کمان است. از روی شبکه اصلی یک نمونه ۵۰۰۰ تایی نمونه‌گیری شده است. سپس از الگوریتم پیشنهادی و الگوریتم‌های hc ، gs و $gs2$ خواسته شده تا یادگیری ساختار شبکه را به کمک داده‌های نمونه انجام دهند. علاوه بر این بر اساس ترتیب اصلی گره‌ها و داده‌های نمونه و بر اساس الگوریتم $K2$ نیز کار یادگیری ساختار شبکه بیزی انجام شده است که ساختار حاصل را $Optimal$ نامیده‌ایم. دلیل انجام این کار آن است که داده‌های نمونه‌گیری شده بر اساس معیار $K2$ نتوانند معرف ساختار اصلی باشند. کلیه

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

مقایسه‌های بین ساختارهای حاصل از هر یک از الگوریتم‌ها با ساختار شبکه Optimal صورت گرفته است. در این آزمایش ساختار شبکه Optimal با ساختار شبکه اصلی یکسان است.

برای انجام مقایسه الگوریتم‌های مختلف با الگوریتم پیشنهادی از معیارهای زیر استفاده شده است:

- **زمان اجرا:** مدت زمان صرف شده توسط الگوریتم برای یافتن ساختار بر اساس داده‌های نمونه و معیار K_2
- **امتیاز:** امتیاز کسب‌شده توسط شبکه ایجادشده توسط هر الگوریتم بر اساس معیار K_2 هر چقدر این امتیاز بزرگتر و به امتیاز شبکه Optimal نزدیکتر باشد الگوریتم عملکرد بهتری دارد.
- **مقایسه ساختارها:** برای مقایسه بین ساختار ایجادشده توسط هر الگوریتم و ساختار شبکه Optimal از سه شاخص مرتبط با ساختار استفاده کرده‌ایم. تعداد کمان‌های با طرفین و جهت درست، تعداد کمان‌های با طرفین درست و جهت نادرست و تعداد کمان‌های با طرفین و جهت نادرست.

جدول ۳ نتایج شاخص‌های مقایسه‌ای برای شبکه ASIA

ASIA					شاخص
eDLA	GS ₂	GS	HC		
۱۲۷,۳۰	۲۲۹,۱۶	۲۲۱,۳۲	۲۱۷,۴۲		Time
۰	-۴۰	-۴۰	-۴۰		Score_{diff}
۷	۴	۴	۴		n_{correct}
۱	۲	۲	۲		n_{direrr}
۰	۳	۳	۳		n_{error}

- ارزیابی مدل

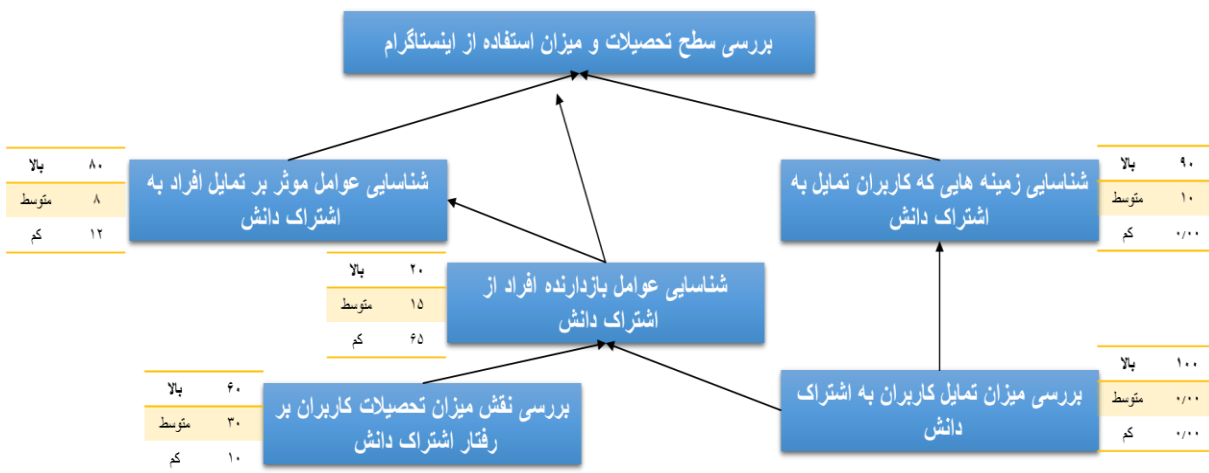
مجموعه‌ای از ابزار اعتبارسنجی می‌تواند در مورد ارزیابی شبکه به کار برده شود که این ارزیابی‌ها می‌توانند از طریق داده‌ها و معیارهای ارزیابی موجود در مواد و روش‌ها صورت گیرد.

جدول ۴ ارزیابی مدل

ردیف	مدل	الگوی استفاده
۱	M _۱	$Q(t)=f\{Q(t-1)\}$
۲	M _۲	$Q(t)=f\{Q(t-1), Q(t-2)\}$
۳	M _۳	$Q(t)=f\{Q(t-1), Q(t-2), Q(t-3)\}$
۴	M _۴	$Q(t)=f\{Q(t-1), Q(t-2), Q(t-3), Q(t-4)\}$
۵	M _۵	$Q(t)=f\{Q(t-1), Q(t-2), Q(t-3), Q(t-4), Q(t-5)\}$

- مدل تشخیص و پیش بینی

در وارد کردن یافته ها، یک حالت از یک گره در شبکه انتخاب و احتمال آن ۱۰۰٪ می شود. به دنبال این تغییر، توزیع احتمالات سایر گره ها در شبکه تغییر میکند. این ویژگی خود به صورت مدل (پیشبینی کننده) و (تشخیصی) قابل استفاده است. در مدل پیشبینی کننده یک حالت از گره والد انتخاب و تغییرات توزیع احتمالی در بین گره های مولود بررسی میشود و در مدل تشخیصی با انتخاب حالتی از گره های مولود، تغییر در توزیع احتمالات گره والد مشاهده میشود. برای نمونه در حالتی که عوامل کلیدی مؤثر در نحوه استفاده از شبکه اینستاگرام به سه بخش بالا، متوسط و پایین تقسیم شود رابطه آنها بصورت زیر می باشد.

نمودار ۶ مدل تشخیص و پیش بینی

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

- حساسیت سنجی مدل

مطابق نتایج حساسیت سنجی نمودار بالا در تمایلات استفاده از شبکه اینستاگرام با توجه به میزان تحصیلات، رفتار شخص و عوامل بازدارنده می تواند دارای حساسیت های بسیار زیادی باشد که راس آن را می توان تمایل فردی شخص دانست.

-مدل سنجی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش

جدول ۵ مدل سنجی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش

صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			ردیف	الگو
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۰۶	۲,۱۲	۰,۹۵۷	۰,۸۴۳	۳,۲۳	۰,۹۰۸	M۱	۱
۰,۹۱۰	۲,۰۷	۰,۹۵۹	۰,۸۵۱	۳,۱۷	۰,۹۱۰	M۲	۲
۰,۹۲۱	۱,۹۶	۰,۹۶۴	۰,۸۵۴	۲,۵۶	۰,۹۱۴	M۳	۳
۰,۹۱۴	۲,۱۰	۰,۹۵۵	۰,۸۴۴	۲,۹۸	۰,۹۰۹	M۴	۴
۰,۹۱۱	۲,۱۹	۰,۹۴۹	۰,۸۳۰	۳,۴۵	۰,۹۰۰	M۵	۵

-مدل سنجی شناسایی عوامل موثر بر تمایل افراد به اشتراک دانش

جدول ۶ مدل سنجی شناسایی عوامل موثر بر تمایل افراد به اشتراک دانش

صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			ردیف	الگو
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۰۶	۲,۱۲	۰,۹۵۷	۰,۸۴۳	۳,۲۳	۰,۹۰۸	M۱	۱
۰,۹۱۰	۲,۰۷	۰,۹۵۹	۰,۸۵۱	۳,۱۷	۰,۹۱۰	M۲	۲
۰,۹۲۱	۱,۹۶	۰,۹۶۴	۰,۸۵۴	۲,۵۶	۰,۹۱۴	M۳	۳
۰,۹۱۴	۲,۱۰	۰,۹۵۵	۰,۸۴۴	۲,۹۸	۰,۹۰۹	M۴	۴
۰,۹۱۱	۲,۱۹	۰,۹۴۹	۰,۸۳۰	۳,۴۵	۰,۹۰۰	M۵	۵

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

-مدل سنجی شناسایی عوامل بازدارنده افراد از اشتراک دانش

جدول ۷ مدل سنجی شناسایی عوامل بازدارنده افراد از اشتراک دانش

بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش						الگو	ردیف
صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش				
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۰۶	۲,۱۲	۰,۹۵۷	۰,۸۴۳	۳,۲۳	۰,۹۰۸	M۱	۱
۰,۹۱۰	۲,۰۷	۰,۹۵۹	۰,۸۵۱	۳,۱۷	۰,۹۱۰	M۲	۲
۰,۹۲۱	۱,۹۶	۰,۹۶۴	۰,۸۵۴	۲,۵۶	۰,۹۱۴	M۳	۳
۰,۹۱۴	۲,۱۰	۰,۹۵۵	۰,۸۴۴	۲,۹۸	۰,۹۰۹	M۴	۴
۰,۹۱۱	۲,۱۹	۰,۹۴۹	۰,۸۳۰	۳,۴۵	۰,۹۰۰	M۵	۵

-مدل سنجی شناسایی زمینه هایی که کاربران تمایل به اشتراک دانش

جدول ۸ مدل سنجی شناسایی زمینه هایی که کاربران تمایل به اشتراک دانش

بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش						الگو	ردیف
صحت سنجی			بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش				
E	RMSE	R	E	RMSE	R		
۰,۹۰۶	۲,۱۲	۰,۹۵۷	۰,۸۴۳	۳,۲۳	۰,۹۰۸	M۱	۱
۰,۹۱۰	۲,۰۷	۰,۹۵۹	۰,۸۵۱	۳,۱۷	۰,۹۱۰	M۲	۲
۰,۹۲۱	۱,۹۶	۰,۹۶۴	۰,۸۵۴	۲,۵۶	۰,۹۱۴	M۳	۳
۰,۹۱۴	۲,۱۰	۰,۹۵۵	۰,۸۴۴	۲,۹۸	۰,۹۰۹	M۴	۴
۰,۹۱۱	۲,۱۹	۰,۹۴۹	۰,۸۳۰	۳,۴۵	۰,۹۰۰	M۵	۵

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

-مدل سنجی شناسایی عوامل بازدارنده افراد از اشتراک دانش

جدول ۹ مدل سنجی شناسایی عوامل بازدارنده افراد از اشتراک دانش

ردیف	الگو	بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			صحت سنجی		
		R	RMSE	E	R	RMSE	E
۱	M ₁	۰,۹۰۸	۳,۲۳	۰,۸۴۳	۰,۹۵۷	۲,۱۲	۰,۹۰۶
۲	M _۲	۰,۹۱۰	۳,۱۷	۰,۸۵۱	۰,۹۵۹	۲,۰۷	۰,۹۱۰
۳	M _۳	۰,۹۱۴	۲,۵۶	۰,۸۵۴	۰,۹۶۴	۱,۹۶	۰,۹۲۱
۴	M _۴	۰,۹۰۹	۲,۹۸	۰,۸۴۴	۰,۹۵۵	۲,۱۰	۰,۹۱۴
۵	M _۵	۰,۹۰۰	۳,۴۵	۰,۸۳۰	۰,۹۴۹	۲,۱۹	۰,۹۱۱

- نتایج مدل سازی تأثیر سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش

به منظور کاهش دامنه تغییرات داده های و همسان سازی اطلاعات ورودی و خروجی، داده ها استانداردسازی شد. در مرحله بعد مقادیر بهینه مشخصه های مدل SVM شامل ϵ و C تعیین می گردد.

جدول ۱۰ نتایج مدل سازی تأثیر سطح تحصیلات کاربران بر میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش

ردیف	الگو	بررسی میزان تمایل کاربران به اشتراک دانش			صحت سنجی			متغیرهای مدل SVM		
		R	RMSE	E	R	RMSE	E	C	ϵ	γ
۱	M ₁	۰,۹۳۵	۲,۸۱	۰,۸۵۹	۰,۹۷۵	۲,۰۵	۰,۹۳۴	۹	۰,۲۰	۱,۵۰۰
۲	M _۲	۰,۹۳۵	۲,۷۱	۰,۸۶۴	۰,۹۷۴	۱,۹۹	۰,۹۳۸	۱۰	۰,۳۰	۰,۸۵۹
۳	M _۳	۰,۹۳۶	۲,۷۷	۰,۸۶۸	۰,۹۷۶	۱,۸۰	۰,۹۴۹	۱۰	۰,۱۰	۰,۳۲۹
۴	M _۴	۰,۹۳۶	۲,۹۹	۰,۸۴۹	۰,۹۷۵	۲,۳۶	۰,۹۱۴	۱۰	۰,۱۰	۰,۲۷۰
۵	M _۵	۰,۹۳۶	۲,۶۸	۰,۸۵۰	۰,۹۷۴	۲,۴۱	۰,۹۳۱	۱۰	۰,۴۰	۰,۲۱۰

هدجهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

نتیجه گیری

نتایج ارزیابی الگوهای مختلف ورودی شبکه بیزین برای مدل‌سازی جریان تمایل کاربران به اشتراک دانش در صحت سنجی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول می‌توان نتیجه گرفت که مدل شامل دبی سه روز قبل (M3) با 0.964 ، $RMSE=1.96$ معیار نش- ساتاکلیف معادل با 0.921 دارای بیشترین دقت در مرحله صحت سنجی بوده و به عنوان بهترین الگو برای مدل بیزین انتخاب می‌شود.

نتایج ارزیابی الگوهای مختلف ورودی شبکه بیزین برای مدل‌سازی جریان تمایل کاربران به اشتراک دانش در صحت سنجی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول می‌توان نتیجه گرفت که مدل شامل دبی سه روز قبل (M2) با 0.959 ، $RMSE=2.07$ معیار نش- ساتاکلیف معادل با 0.910 دارای بیشترین دقت در مرحله صحت سنجی بوده و به عنوان بهترین الگو برای مدل بیزین انتخاب می‌شود.

نتایج ارزیابی الگوهای مختلف ورودی شبکه بیزین برای مدل‌سازی جریان تمایل کاربران به اشتراک دانش در صحت سنجی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول می‌توان نتیجه گرفت که مدل شامل دبی سه روز قبل (M5) با 0.949 ، $RMSE=2.19$ معیار نش- ساتاکلیف معادل با 0.911 دارای بیشترین دقت در مرحله صحت سنجی بوده و به عنوان بهترین الگو برای مدل بیزین انتخاب می‌شود.

نتایج ارزیابی الگوهای مختلف ورودی شبکه بیزین برای مدل‌سازی جریان تمایل کاربران به اشتراک دانش در صحت سنجی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول می‌توان نتیجه گرفت که مدل شامل دبی سه روز قبل (M4) با 0.955 ، $RMSE=2.10$ معیار نش- ساتاکلیف معادل با 0.914 دارای بیشترین دقت در مرحله صحت سنجی بوده و به عنوان بهترین الگو برای مدل بیزین انتخاب می‌شود.

نتایج ارزیابی الگوهای مختلف ورودی شبکه بیزین برای مدل‌سازی جریان تمایل کاربران به اشتراک دانش در صحت سنجی را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول می‌توان نتیجه گرفت که مدل شامل دبی سه روز قبل (M1) با 0.957 ، $RMSE=2.12$ معیار نش- ساتاکلیف معادل با 0.906 دارای بیشترین دقت در مرحله صحت سنجی بوده و به عنوان بهترین الگو برای مدل بیزین انتخاب می‌شود.

ارزیابی عملکرد مدل شبکه بیزین بر مبنای دو آماره R و RMSE نشان می‌دهد که دقت مدل‌سازی تا تأخیر سوم رو به بهبود بوده و از آن به بعد کاهش می‌یابد. به طوریکه ضریب همبستگی، میانگین مربعات مجذور خطا و معیار نش- ساتاکلیف در بهترین حالت مدل بیزین به ترتیب معادل 0.964 ، 0.921 و 1.96 بدست آمده است.

مقادیر بهینه مشخصه های مدل SVM یعنی ϵ و C با استفاده از الگوریتم بهینه سازی جستجوی شبکه و مشخصه γ با استفاده از سعی و خطا به ترتیب معادل 0.100 ، 10 و 0.329 بدست آمده است.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

کاربرد مدلسازی بیزین در شبکه های اجتماعی جدید نیست و پیش از این نیز در مسائل مربوط به مدیریت استفاده از شبکه های مجازی در دنیا استفاده شده است، اما با این حال در بین مدیران در ایران تا حدی ناشناخته مانده است و فقط اشارات پراکنده‌ای به مدل‌های احتمال بیزین در منابع وجود دارد. بنابراین، از این مدل‌ها می‌توان در مدیریت شبکه های مجازی ایران با توجه به کمبود داده و اطلاعات در دسترس استفاده کرد. اینستاگرام از جمله شبکه های مجازی است که در ایران استفاده فراوانی دارد، اما مطالعات در مورد آن بسیار اندک و در برخی موارد نامطمئن است در نتیجه داده هایی مدون در مورد نحوه استفاده از آن در دسترس نبوده و برای جبران آن برای تعیین احتمالات از آرای متخصصان استفاده شد.

هجدهمین کنفرانس ملی مهندسی برق، کامپیوتر و مکانیک

منابع

۱. شکفته، مریم (۱۳۸۸). مدیریت دانش‌شخصی پیش زمینه مدیریت دانش سازمانی، مجموعه مقالات مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم کنش ها (۲۰۷-۲۲۷). تهران: کتابدار.
۲. حاج ابراهیمی، مهدی؛ حبیبی، شفیع؛ سلمانی ندوشن، ابراهیم؛ و دولانی، عباس (۱۳۸۸). بررسی تبادل دانش سازمانی و ابزارهای مورد استفاده در این فرآیند میان کتابداران کتابخانه های دانشکده ای دانشگاه علوم پزشکی تبریز و تأثیر فرهنگ سازمانی و نظام حقوق و پاداش بر آن. در محمد حسن زاده، امید فاطمی، و ابراهیم عمرانی، مجموعه مقالات مدیریت دانش و علوم اطلاعات: پیوندها و برهم کنش ها ۱۴۱-۱۶۲، تهران: کتابدار.
۳. بهزادی، حسن؛ سنجی، مجیده (۱۳۸۹). بررسی میزان دسترس پذیری، خلق و اشاعه دانش در پورتال های وزارتخانه های جمهوری اسلامی ایران. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات.
۴. قلیجان، عصمت (۱۳۸۸). استفاده از شبکه اجتماعی به منظور اشتراک دانش و مدیریت دانش. پایان نامه کارشناسی ارشد، مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه شیراز.
۵. امیر مهدی عنبری، نجلا حریری (۱۳۹۳). نقش شبکه های اجتماعی تخصصی وبی فارسی در اشتراک دانش، مطالعات ملی و کتابداری سازمان اطلاعات، دوره بیست و ششم، شماره سوم، پاییز، ۱۳۹۴.
۶. فاطمه اناری، عاطفه عاصمی، نصرت ریاحی نیا، (۱۳۹۲). بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه های اجتماعی در به اشتراک گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان، فصلنامه دانش شناسی، سال ششم، شماره ۲۰، بهار ۱۳۹۲.
۷. سید علی اکبر افجه، اردشیر انتظاری، نجمه سادات مرتجی (۱۳۹۴). الگوی رفتار اشتراک دانش در شبکه اجتماعی، فصلنامه علوم اجتماعی، شال ۲۵، شماره ۷۱، زمستان ۱۳۹۴.
۸. Selwyn, N (۲۰۰۸). Web ۲.۰ applications as ernative environments forinformal learning – a ical review, in OECD-KERIS expert eeting. Alternative learning environments in actice: using ICT to changeimpact and comes Castells, M. and Catterall, B. (۲۰۰۱). The Making of the NetworkSociety, London: ICA.
۹. Evans, M. M. (۲۰۱۲). Knowledge Sharing: An empirical study of the role of trust and other social-cognitive factors in an organizational setting. University of Toronto. Faculty of Information.
۱۰. Hildreth, P. and Kimble, C., ۲۰۰۴, "Knowledge Networks: Innovation through Communities of Practice", Idea Group Publishing.
۱۱. HUNG, W.C., ۲۰۰۶, "Researching the researcher: A social network analysis of the multidisciplinary knowledge creation process", MSc. Thesis, University of Waterloo, Ontario, Canada, pp. ۱۲۲
۱۲. Jyrama, A. and Ayvari, A., ۲۰۰۵, "Can the Knowledge-Creation Process Be Managed? A Case Study of an Artist Training Project", International Journal of Arts Management, ۷(۲), pp. ۴۱۴.
۱۳. Naif Marouf, L. (۲۰۰۷). Social networks and knowledge sharing in organizations: a case study. Journal of Knowledge Management, ۱۱ (۶), ۱۱۰-۱۲۵.